

KÖKBİLİĞ Dergisi Kasım 2026 Sayısı İçin Genel Makale Çağrısı: “Çeviri Teknolojileri”

Teknoloji, çok disiplinli bir etki alanı yaratarak çeviri sahasında da kayda değer bir dönüşüm sürecini tetiklemiştir. 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren insan müdahalesi olmaksızın çeviri gerçekleştirme konusundaki sistematik çalışmalar, bilimsel literatürde önemli bir yer edinmiştir. İkinci Dünya Savaşı sonrası dönemde jeopolitik ve stratejik gereksinimlerle hız kazanan araştırmalarda, farklı dillerdeki enformasyonu makine aracılığıyla kavrama ve aktarma ihtiyacı, günümüz bilimsel paradigmasında da geçerliliğini sürdürmektedir. 1960'lı yılların başlarından itibaren Türkiye Cumhuriyeti'nin ve Türkçenin de bu akademik ve teknolojik girişimlere entegre olması, ulusal çeviri bilim tarihimiz açısından dikkate değer bir dönüm noktası teşkil etmektedir.

Çeviri süreçlerinin otomatizasyonu yanında, profesyonel çevirmenlerin mesleki performansını destekleyici teknolojik araçların geliştirilmesi de 1970'li yıllardan itibaren bilişim uzmanlarının araştırma gündeminde kendine yer bulmuş ve 1990'ların ortalarından itibaren piyasaya sürülen bilgisayar destekli çeviri sistemleri, çeviri metodolojisinin vazgeçilmez parçaları olarak yerlerini almıştır.

Türkiye’de makine çevirisi odaklı akademik araştırmalar, 1980'li yılların başlarında mühendislik fakültelerinin öncülüğünde başlamış bulunmaktadır. Eş zamanlı olarak yeni tesis edilen Mütercim Tercümanlık bölümlerinde ise makine çevirisi ve bilgisayar destekli çeviri araçlarına yönelik bilimsel incelemeler, özellikle son yirmi yılda ivme kazanmıştır. Bugün geline nokta bilgisayar bilimleri ve çeviribilim disiplinlerinde artan bir ilgi odağı hâline gelen dil ve çeviri teknolojileri konusunda disiplinler arası araştırmaların nitelik ve nicelik olarak artması da önem teşkil etmektedir.

Dilbilimsel ve teknolojik kaynak bakımından göreceli olarak sınırlı bir konumda bulunan Türkçe için kamusal erişime açık, operasyonel makine çevirisi sistemlerinin inşası; yapay zekâ, doğal dil işleme, çeviribilim, dilbilim ve bilgisayarlı dilbilim alanlarında uzmanlık sahibi bilim insanlarının kolektif çalışmaları ile mümkün olabilecektir. Bu akademik iş birliği sayesinde, bilgisayar destekli çeviri araçları ve benzer dilsel teknolojilerin geliştirilmesi de hız kazanacaktır. Bu bağlamda, makine çevirisi ve diğer çeviri teknolojileri üzerine ulusal düzeyde çalışmalar yürüten araştırmacıların akademik bir platformda buluşması, fikir alışverişinde bulunması ve çalışmalarını konuyla ilgili bilimsel çevrelerle paylaşması, söz konusu iş birliğinin epistemolojik temelini de oluşturacaktır.

Genel çağrıya konu olan Çeviri Teknolojileri sayısı aşağıdaki konu başlıkları üzerine yazılmış araştırma makalelerini bir araya getirmeyi amaçlamaktadır:

- Çeviri teknolojilerinin çeviri sürecine etkisi
- Çeviri eğitiminde teknolojinin yeri
- Bilgisayar destekli çeviri araçları
- Çeviri teknolojilerinin ideolojik, siyasal, toplumsal, kültürel, hukuki ve etik yönleri
- Bütünce/derlem araçları ve çeviri
- Türkçe makine çevirisi sistemleri
- İnsan-bilgisayar etkileşimi ve çeviri
- Yapay zekâ ve çeviri
- Çevirmenlerin gözünden çeviri teknolojileri
- Çeviri şirketlerinin gözünden çeviri teknolojileri
- Çeviri teknolojilerinin diğer alanlarda kullanımı
- Çeviri ve gelecek
- Çeviride teknoloji ve erişilebilirlik
- Yapay zekâ, çeviri ve erişilebilirlik
- Çeviribilim kuramları ve çeviri teknolojileri ilişkisi

Yukarıdaki konu başlıkları öncelikli olmak üzere benzer konuları tartışan araştırma makaleleri çifte kör hakemlik ilkesine göre değerlendirilecektir. Değerlendirme sonucunda yayına uygun bulunan makaleler, Manisa Celal Bayar Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi dergisi KÖKBİLİĞ’in Kasım 2026 sayısında yayınlanacaktır. İlgilenen araştırmacılar tam metin halindeki makalelerini ve 100-150 kelimelik

biyografilerini ařağıda belirtilen son gönderim tarihine kadar gönderebilir. Makale yazım ve kaynak kullanım kurallarına, bu sitedeki "Yazım ve Kaynak Kullanımı" sekmesinden ulaşılabilir.

Makale son gönderim tarihi: 15 Eylül 2026

Yayınlanma tarihi: Kasım 2026

Kelime sayısı: 4.000-5.000 (kaynakça dahil)

Kaynakça: APA 7

Gönderim ve iletişim adresi: mtb@cbu.edu.tr

KÖKBİLİĞ: <https://itbf.mcbu.edu.tr/Sayfa/Kokbilig>